

S
ygn. akt IV U 188/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 sierpnia 2023 roku w Sieradzu

odwołania G. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 20 marca 2023 r. Nr (...)

w sprawie G. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o rekompensatę

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 188/23

UZASADNIENIE

Decyzją z 20.03.2023r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił G. K. prawa do rekompensaty, z uwagi na nieudowodnienie co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Nie podzielając powyższej decyzji pełnomocnik strony ustanowiony w sprawie złożył odwołanie, wnosząc o zaliczenie do szczególnych warunków zatrudnienia w od 1.09.1974 – 30.06.1991 i przyznanie wnioskodawcy prawa do rekompensaty oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Wskazywał, że niezależnie od wskazanych w świadectwach pracy nazw stanowisk i czynności, wnioskodawca w całym okresie zatrudnienia, także w okresie w którym zajmował stanowisko kierownicze, wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace w szczególnych warunkach, tj. przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym, prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorce inżynieryjno – technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

G. K. urodził się (...)

W dniu 26.06.1974r., pomiędzy (...), a młodocianym - G. K., została zawarta umowa o naukę zawodu ślusarz – spawacz od 12.09.1974r. na okres 3 lat.

Po ukończeniu przez wnioskodawcę (...), w dniu 5.09.1977r., pomiędzy (...) w S., a G. K. została zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony, mocą której powierzono odwołującemu obowiązki **ślusarza – spawacza**.

W okresie od 28.10.77 - 9.10.1980, G. K. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po jej odbyciu, w dniu 4.11.1980r., zawarto umowę o pracę na czas nieokreślony, mocą której G. K. został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nadal jako ślusarz – spawacz. Praca wnioskodawcy polegała na remoncie form OWT (tzw. wielka płyta do budowy ścian w budynkach mieszkaniowych), przerabianiu, spawaniu, cięciu.

Z dniem 1.03.1982r., powierzono wnioskodawcy obowiązki **mechanika – spawacza**. Od 1.05.1982r., odwołujący został zaszerogowany jako mechanik maszyn budowlanych, a od 1.07.1985r., jako mechanik - spawacz. Powyższe angaże obejmowały ten sam rodzaj pracy. Praca odbywała się w hali, na zewnątrz, w zależności od lokalizacji form OWT. Wnioskodawca pracował na jedną zmianę.

Z dniem 27.02.1986r., G. K. został przeniesiony na stanowisko **mistrza robót sanitarnych**, z wynagrodzeniem 13.200zł. plus dodatek funkcyjny 2.000zł. Praca polegała na koordynowaniu prac na budowie, nadzór nad budową instalacji sanitarnych w nowobudowanych blokach z wielkiej płyty, nadzór nad pracownikami wykonującymi instalacje sanitarne. Instalacje sanitarne dotyczyły węzłów cieplnych, instalacji CO, kanałów ciepłowniczych.

Z dniem 1.01.1988r., G. K. został przeniesiony ze stanowiska mistrza robót sanitarnych na stanowisko **kierownika grupy robót sanitarnych**. Na tym stanowisku odwołujący pracował do końca zatrudnienia, tj. do 30.06.1991r. Była to praca na jedną zmianę w 8 - godzinnym dniu pracy. Do zakresu obowiązków kierownika robót sanitarnych i inżynierskich należało m.in.: organizowanie i kierowanie całością robót realizowanych w kierownictwie oraz nadzór nad pracą majstrów i techników, realizacja obiektu zgodnie z pozwoleniem na budowę, kosztorysami, normami państwowymi, opracowaniami typowymi, organizowanie komisji i porad technicznych związanych z budową, organizowanie porad koordynacyjnych w kierownictwie, opracowywanie zakresów czynności dla podległych pracowników, dokonywanie odbioru dostaw inwestorskich, nadzór nad jakością produkcji, nadzór nad prawidłowym wykorzystaniem środków produkcji, przydzielanie pracy podległym pracownikom (np. na danym obiekcie odwołujący decydował, która grupa będzie wykonywała instalacje sanitarne), udział w komisji odbioru końcowego robót, dokonywanie odbioru dostaw inwestorskich – dot. wymienników typu JAD na węzły cieplne (węzeł był budowany na 3-4 obiekty). W zakresie obowiązków wnioskodawcy było także opracowanie projektów robót zimowych, nadzór nad jakością produkcji, nadzór nad prowadzeniem dokumentacji w zakresie wynagradzania pracowników, ewidencji i rozliczania produkcji i środków produkcji, ustalanie wysokości ustalonej produkcji. Po zakończeniu budowy każdego budynku, należało dokonać rozliczenia zgodnie z limitem. Przychodziło rozliczenie o ilości materiałów zużytych na budynek, które porównywało się z limitem. Do zakresu obowiązków wnioskodawcy należało także terminowe składanie obowiązujących sprawozdań (protokoły z robót w toku, inwentaryzacji). Za każde wykonanie robót sanitarnych była określona suma pieniędzy. Po potwierdzeniu przez inspektora robót sanitarnych, firma wystawiała fakturę dla inwestora. Po skończeniu danego odcinka kanalizacji, w-ca przedstawiał inspektorowi robót sanitarnych koszt danego odcinka do zatwierdzenia. Dziennik budowy był wspólny dla danego obiektu. Wnioskodawca dokonywał wpisu do dziennika w zakresie robót sanitarnych. Jeżeli w trakcie odbioru zostały ujawnione usterki w zakresie robót sanitarnych, odwołujący przekazywał to majstrowi, który zajmował się daną instalacją i jego grupa to usuwała, po czym sprawdzał, czy usterki zostały usunięte zgodnie ze sztuką budowlaną. Odwołujący uczestniczył także w kontrolach budowy prowadzonych przez PIP.

W projekcie danej budowy był wyszczególniony projekt odcinka robót. W-ca sprawdzał zgodność wykonywanych prac zgodnie z projektami technicznymi, nadzorował majstrów i techników. Majster odpowiadał za zamówienie materiałów na dany odcinek, nadzorował grupę podległych pracowników, ale w mniejszym zakresie niż wnioskodawca. Brygadziści przydzielali pracę pracownikom.

Przed przystąpieniem do pracy, wnioskodawca zapoznawał się z dokumentacją techniczną, projektową danych robót sanitarnych.

Zewnętrzne instalacje sanitarne były wytyczane przez uprawnionego geodetę. Po zakończeniu prac i ułożeniu instalacji, był obecny geodeta, który sprawdzał, czy instalacja została ułożona zgodnie z dokumentacją, po czym nanosił na plan. Za zamówienie materiału odpowiadali brygadziści, którzy przedstawiali w-cy zapotrzebowanie. W okresie zimowym prace były tak zorganizowane, aby nie wykonywać zewnętrznych prac sanitarnych. Podczas dużych mrozów wykonywanie zewnętrznych instalacji sanitarnych było niemożliwe, a prace koncentrowały się wtedy wewnątrz budynków. Pracujący w akordzie byli rozliczani przez majstrów, którzy przedstawiali wnioskodawcy zestawienie pracowników z akordu. Następnie wnioskodawca przekazywał zestawienie do wydziału płac. Jako kierownik robót sanitarnych wnioskodawca podlegał dyrektorowi technicznemu. Na budowie było biuro stanowiące pakamerę (**zeznania wnioskodawcy – na nagraniu CD – 00:40:56 – 00:42:33 k. 34; umowa o naukę zawodu z 26.06.1974r., karty obiegowe zmiany, karta powołania, angaże, umowy o pracę z 5.09.1977r., z 4.11.1980r., zakres czynności kierownika robót sanitarnych i inżynierskich/akta osobowe**).

W dniu 24.02.2023r., G. K. złożył w ZUS wniosek o emeryturę (**wniosek/akta ZUS**).

Decyzją z 15.03.2023r., ZUS II Oddział w Ł. przyznał G. K. emeryturę od 1.02.2023r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek (**decyzja/akta ZUS**).

Decyzją z 20.03.2023r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił G. K. prawa do rekompensaty, z uwagi na nieudowodnienie co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (**decyzja/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym. Fakty dotyczące przebiegu i charakteru pracy wnioskodawcy w (...), Sąd ustalił na podstawie dokumentów źródłowych zawartych w aktach osobowych ubezpieczonego, zawierającymi m.in. umowę o naukę zawodu z 26.06.1974r., karty obiegowe zmiany, kartę powołania, angaże, umowy o pracę z 5.09.1977r., z 4.11.1980r., zakres czynności kierownika robót sanitarnych i inżynierskich. Nadto na podstawie zeznań odwołującego, którym dał wiarę jako korelującymi z dokumentacją osobową.

W ocenie Sądu materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca spełnił sporną przesłankę zatrudnienia w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat, uprawniającą do przyznania prawa do rekompensaty.

Potwierdzenie wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach świadectwem pracy wystawionym przez zakład pracy, na które powoływał się odwołujący, nie przesądza samo przez się o takim charakterze pracy. Zważyć należy, że o ile rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w § 2 ust. 2 wymaga, by okresy pracy w szczególnych warunkach zostały potwierdzone przez zakład pracy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, to jednak świadectwo pracy nie ma mocy wiążącej zarówno dla organu rentowego, jak i dla sądu. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym i w postępowaniu sądowym jest traktowane jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Jak każdy dokument nieurzędowy, w rozumieniu art. 244§1 i 2 k.p.c., podlega kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej.

(por. wyrok SN z 16.06.2009r., I UK 24/09)

. Świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi jedynie podstawę domniemania, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej.

W toku niniejszej sprawy, Sąd ustalił, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...) w S., początkowo jako młodociany odbywał 3 – letnią naukę zawodu ślusarz – spawacz od 12.09.1974r., i ten okres nauki nie uprawnia do zaliczenia wnioskodawcy pracy w szczególnych warunkach . Po ukończeniu nauki zawodu, od 5.09.1977r., został zatrudniony jako ślusarz – spawacz i na tym samym stanowisku pracował nadal po odbyciu służby wojskowej. Pomimo zmianykolejnych angaży na mechanika – spawacza, mechanika maszyn budowlanych, zakres wykonywanej pracy był nadal taki sam. W ocenie Sądu, powyższy okres zatrudnienia, nie może być zakwalifikowany jako praca w szczególnych warunkach, według wykazu A dział XIV, poz. 12 przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym. Praca wnioskodawcy związana z remontami form OWT, polegała m. innymi na ich przerabianiu, cięciu, a więc na wykonywaniu różnych czynności, przez co nie nosiła cech stałości przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, czy gazowym .

Zdaniem Sądu brak także podstaw do zakwalifikowania pracy wnioskodawcy zgodnie z wykazem A, dział XIV poz. 24 rozporządzenia RM z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego (...), jak to wynika z wystawionego przez zakład pracy świadectwa pracy, w dalszym okresie zatrudnienia w (...), tj. na stanowisku mistrza robót sanitarnych, a następnie kierownika grupy robót sanitarnych.

Podkreślić należy, że nie każda praca sprawującego dozór, zaliczana jest do szczególnych warunków. W odniesieniu do dozoru inżyniersko - technicznego , Sąd Okręgowy podziela pogląd Sądu Najwyższego, iż dozór taki powinien być co do zasady wykonywany bezpośrednio w określonym, skonkretyzowanym środowisku pracy, w którym występują warunki narażające na szybszą utratę zdolności do pracy (por. wyrok SN z 13 listopada 2014r., I UK 122/14). Odwołujący koordynował i nadzorował prace różnych grup. Grupy te zajmowały się wykonywaniem różnorodnych prac, tj. instalacje sanitarne, węzły cieplne, instalacje CO, kanały ciepłownicze, wykonywane w nowobudowanych budynkach mieszkalnych. Z całą pewnością nie wszystkie prace wykonywane przez te grupy, można zaliczyć do prac w szczególnych warunkach.

Z uwagi na niesporne zeznania wnioskodawcy jako strony, na podstawie art. 235²§1 pkt 2 k.p.c, Sąd pominął dowód z zeznań zgłoszonych świadków.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 2 pkt 5 ustawy z 9.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017r., poz. 644 ze zm.), rekompensata - odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej.

Jak wynika z art. 21 cyt. ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. W taki sposób istotę rekompensaty określa zresztą sam ustawodawca, definiując ją w art. 2 pkt 5 ustawy o e. p.

Definicję pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniającą do wcześniejszej emerytury reguluje art. 32 ustawy emerytalno – rentowej oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z §3 i §4 cyt. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury jeżeli łącznie spełnia warunki: mężczyzna jeżeli osiągnął wiek 60 lat, ma wymagany „okres zatrudnienia” 25 lat, w tym przepracował co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazach A lub B stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca nie spełnił spornej przesłanki, bowiem charakter wykonywanej pracy w spornym okresie zatrudnienia w (...) w S., nie kwalifikuje się do zaliczenia zatrudnienia w szczególnych warunkach, w myśl przepisów rozporządzenia RM z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego (...).

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.